

К 7/М 45

120000868612

Н ФЕСТИВАЛ
АЛНИ ДНИ
РЕ БЪЛГАРИЯ

XX ЮБИЛЕЕН МЕЖДУНАРОДЕН
ФЕСТИВАЛ
„МАРТЕНСКИ МУЗИКАЛНИ ДНИ“ —
РУСЕ — 1980

**СИМФОНИЧЕН ОРКЕСТЪР
НА
СЛОВАШКАТА ФИЛХАРМОНИЯ**

Диригент — н. а. ЛАДИСЛАВ СЛОВАК

*Регионална библиотека
"Любен Каравелов"*

120000868612

25 март — вторник Начало — 19.30 ч.

Зала — Дом на културата

114800

СМЕТАНА

- Увертюра към операта
„Продадена невеста“

РАХМАНИНОВ

- Концерт за пиано и
оркестър № 2, оп. 18
Moderato
Adagio sostenuto
Allegro scherzando

Солист

- МАРИАН ЛАПШАНСКИ

ЦВ. ЦВЕТАНОВ

- Симфония № 3
Largo
Vivo feroce
Grave
-

БЕДРЖИХ СМЕТАНА (1824—1884)

УВЕРТЮРА КЪМ ОПЕРАТА „ПРОДА ДЕНА НЕВЕСТА“

Убеден демократ и патриот, Сметана утвърждава в своето многостранно творчество националния реалистичен и демократичен характер на чешката музика. В произведенията си той искрено и ярко отразява прогресивните стремежи на чешкия народ, красотата на своята родина. Цялата си дейност като композитор, пианист, диригент и музикално-обществен деец Сметана посвещава на своя народ.

Своите творчески търсения композиторът насочва преди всичко към операта, защото именно в тази сфера се решават най-актуалните и злободневни въпроси от израстването на националната художествена култура. Това той съсредоточава в две насоки: героичните и комични опери. Независимо от съществуващите в тях различия, оперите на Сметана са обединени от идеята за патриотизма, всички те възпяват най-високите качества на чешкия национален характер.

Композиторът работи и в областта на програмния симфонизъм. Именно конкретността на образите в програмната музика дава възможност на Сметана да доближи до широката слушателска аудитория своите патриотични замисли. Най-значителен сред тях е симфоничният цикъл „Моето отечество“.

„Продадена невеста“ е реалистична

народна комедия, пълна с сбаятелен лиризм и славянски хумор. Концентрат от тези настроения е оркестровата увертюра. Тематично тя е свързана с операта.

Нейната главна тема — „темата на продадената невеста“, изградена върху енергичен мотив, е послужила за основа на редица възлови моменти в операта. С жизнерадостния си тонус увертюрата вежда във веселата атмосфера на действието.

СЕРГЕЙ РАХМАНИНОВ (1873—1943)

КОНЦЕРТ ЗА ПИАНО И ОРКЕСТЪР
№ 2 ДО МИНОР, ОП. 18

И като композитор, и като пианист, и като диригент, Рахманинов се отличава със своето дълбоко, вълнуващо изкуство, с романтичния патос на лириката, с широтата на концепциите си, с драматизма на музикалното изграждане, с изключителната мелодичност и топлота на музиката, с твърдото отстояване на великите традиции на руската музикална класика.

В своите клавирни концерти композиторът непрекъснато се стреми към единството на симфоничната с вокално-речитативна изразителност на тематизма. В това отношение Рахманинов е пряк наследник на Чайковски.

Вторият концерт за пиано и оркестър (завършен през 1901 г.) притежава изключителна мелодическа красота на ос-

новните теми, искреност на чувствата, ярки музикални образи, завладяващ драматизъм и широта, задушевни лирически епизоди. Динамичната разработка, блестящата солова партия, стремителното развитие на основните музикални образи, широките и грандиозни кулминации — всичко това говори за многообхватните размери на идейната концепция на композитора. Концертът разкрива силата, с която Рахманинов утвърждава онова здраво и жизнено начало, което има в живота на хората: от гегаичните пориви до мечтателните размисли, противопоставяйки на дребното и нищожното тия вдъхновени човешки чувства.

ЦВЕТАН ЦВЕТАНОВ (6. XI. 1931 г.)

СИМФОНИЯ № 3

Композиторът насочва своите художествени търсения предимно в камерната, симфонична и сценична музика, като се опира на опита и насоките на българските музикални творци от 50-те и 60-те години, на тенденциите в съвременната музика, очертаващи линията на реалистичното музикално изкуство. С подчертана песенност, овладяно структурно изграждане и разнообразен тонален и хармоничен език, Цветанов оформя своето място сред съвременните български композитори. Той е написал балета „Орфей и Родопа“, вариации за струнен квартет, Соната за цигулка и пиано, Со-

натина за пиано, инструментални пиеси, музика към филми, много хорови и масови песни, обработки и хармонизации на народни песни. Творческият му актив включва и три симфонии, Симфонията, Симфонична поема „Великото начало“, Увертюра, Концертно за пиано и камерен оркестър, Танцова сюита и др. От вокално-симфоничните творби на композитора особено внимание заслужава „Стълбата“ — балада за мъжки хор, соло алт и оркестър, по текст на Любомир Левчев.

Трета симфония — „1923 година“, е написана по поръчка на Българското радио във връзка с чествването на 50-годишнината на Септемврийското въстание (1923 година). Върху образите и идейно-художественото изпращане на творбата оказват въздействие отделни моменти от поемата „Септември“ на Гео Милев. Композиционно Трета симфония на Цв. Цветанов е изградена от три части.

Първата част започва с голямо бавно въведение, построено върху две теми, които се появяват в отделните части на творбата и придобиват важно идейно-образно значение. Въведението очертава атмосферата на мрачната робска нощ, на постепенно организиране на народните сили, които се вдигат на въстание. Първата част условно може да се нарече „Въстанието“. Първата тема (с волеви характер) претърпява голямо развитие, което прелива във втората, скръбно-лирична тема. Разработката е наситена с драматизъм и внушителни гра-

дация. След неуспеха на въстанието настъпва погромът. Първата тема се слива със заключението на частта.

Главната тема на втора част оформя един сложен музикален образ, разкриващ враговете на въстанието, тяхната жестокост. Втората тема е изразителна, обагрена с безнадеждна печал. Третата тема разраства във вълнуващ траурен марш. В края на частта за трети път се провежда първата тема в съкратен вариант. Ударните инструменти загатват основния ритмичен мотив.

Третата част е предшествувана от широко въведение. Без прекъсване настъпва финалът на симфонията. Първата и втора тема претърпяват интензивно симфонично развитие, което довежда до релефна кулминация. Последвалата трета тема е епизод, в който прозвучават мотиви, напомнящи предишните образи. В края на симфонията прозвучава темата от първата част, но този път утвърждавайки вярата в светлото бъдеще.

Словашкият пианист МАРИАН ЛАПШАНСКИ е следвал в Консерваторията — Братислава и в Музикалната академия — Прага в класовете на Ф. Максимилиан и И. Паненка. Още по време на своето следване той спечелва няколко награди: в 1970 г. — Наградата на Чешките критици; в 1972, 1973 г. — награда за интерпретация на творби на В. А. Моцарт и Р. Шуман на Международните курсове на Геза Анда в Цюрих. Той е участвувал няколко пъти успешно в Братиславските музикални тържества и получава званieto Лауреат на Международния подиум на Младите интерпретатори през 1975 г. И по-късно М. Лапшански има успехи в своята родина и в чужбина и като солист, и като камерен музикант — от 1978 г. (той постоянно работи с Петер Шрайер) на турнета в СССР, ГДР, Италия, Холандия, България, Югославия. Той работи редовно с Чехословашкото музикално издателство ОПУС. Неговите грамофонни плочи за тази фирма (Равел, Шуман, Вебер, Рахманинов, Прокофиев) се търсят и в Чехословакия, и в чужбина. Критиката оценява положително неговите зрели изпълнения като първокласен пианист и виртуоз. Мариан Лапшански от 1979 г. е солист в Словашкия филхармоничен оркестър — Братислава.

Народният артист ЛАДИСЛАВ СЛО
ВАК е роден през 1919 г. в Братислава.
В родния си град учи в Консерваторния-
та орган и дирижиране, по-късно про-
дължава в Института по музикални из-
куства, където е бил ученик в диригент-
ския клас на н. а. Вацлав Талих. По вре-
ме на специализацията си в Ленинград е
бил асистент на Е. Мравински в Лени-
градската филхармония, с която е имал
и няколко концерта. Първото диригент-
ско място на Ладислав Словак е било
в Чехословашкото радио в Братислава,
където през 1948 г. е основал и дирижи-
рал смесен оркестър. След завръщане-
то си от СССР става диригент на Сим-
фоничния оркестър на Братиславското
радио. Оттам преминава през 1961 г. в
Словашката филхармония като неин ар-
тистичен ръководител. През 1959 г. уча-
ствува в голямото чуждестранно турне
на Чешката филхармония: Нова Зелан-
дия, Австралия, Япония, САЩ, СССР,
а в 1968 г. — турне до САЩ и Канада.
Понякога се посвещава и на дирижира-
не на опери, а в 1967 г. Пражкия на-
роден театър го поканва за изучаване
на Гръцките пасии на Богуслав Мартин.

Наред със своята дейност в Братислава, артистът работи и като шеф-диригент на Симфоничния оркестър на столицата Прага — ФОК.

За своята значителна музикална дейност в 1964 г. е удостоен със званието „Заслужил артист“, а в 1977 г. получава титлата „Народен артист“.

СЛОВАШКАТА ФИЛХАРМОНИЯ е създадена през 1949 година. Неин основател, а същевременно и първи артистичен ръководител е н. а. Вацлав Талих. Под негово ръководство оркестърът си създава съвършена техническа и артистична основа и в течение на тригодишна съвместна работа достига ниво от европейска класа. След В. Талих начело на оркестъра застава з. а. Людовит Райтер, който в значителна степен доразвива основния репертоар от творби на класическата и романтична музика, но също така обръща внимание и на представянето на творби от известни словашки композитори. На диригентския пулт на оркестъра са били много изтъкнати майстори на палката като Херман Абенрот,

Херман Шерхен, Франц Конвични, Сир Малколм Саргент, Марио Росси, Серджо Целибидачи и др. От 1961 г. начело на Словашката филхармония е н. а. Ладислав Словак, който има големи заслуги за израстването на оркестъра. Под негово ръководство филхармонията осъществява редица успешни турнета в чужбина — Италия, Швейцария, Белгия, Дания, Великобритания, Унгария, ГДР, СССР, Полша и др. През 1965 г. Словашката филхармония е наградена с Орден на труда, а по-късно и с Държавна награда.

Оркестърът ежегодно участва в музикалния фестивал „Пражка пролет“, а също така и във фестивали като Белградски и Братиславски музикален фестивал, Музикални седмици в Будапеща, Естате музикале ди Таормина (есенен музикален фестивал в Таормина), Сагра музикале умбра, Перуджа (ежегоден музикален фестивал в Перуджа), Варшавска есен.

